

Katz Mózes

Ez a kép az imaházunkban készült. Én szemben állok, a fiam, Vladimir pedig a jobb oldalon áll. 1956-ban a feleségemmel átköltöztünk Husztra. Ott volt az ipari kombinát, ahol dolgoztam. Adtak lakást, egy kis kertes házikót. Egyszobás ház volt, konyhával és verandával. Apránként hozzáépítettem még egy szobát, berendeztem a házat. A kertben pedig gyümölcsfákat ültettem és szőlőt. Mára ez a szőlő akkorára nőtt, hogy betéríti az egész udvart, mint egy tető. Miután átköltöztünk Husztra, a feleségemmel eljártunk a zsinagógába. A huszti zsinagóga volt az egyetlen a Kárpátalján, amely még ezekben az években is működött, és nem zárták be, nem rombolták le. A huszti zsidók kiálltak mellette. A zsinagóga egy cipőgyár mellett volt. A helyi hatalmasok úgy döntöttek, hogy átadják az egészet a gyárnak, lebontják a zsinagóga körüli kerítést, és ott csinálják meg a cipőgyár klubhelyiségét. De egy teljes napig védték a zsinagógát a nők, öregasszonyok kapával és baltával, és nem hagyták, hogy elvegyék tőlük a zsinagógát, kiálltak mellette. Ha férfiak védték volna, nem öregasszonyok, mindet letartóztatták volna, és börtönbe vagy Szibériába küldték volna, de öregasszonyokra mégsem lehet kezet emelni. Ez a csodával határos módon megmentett zsinagóga mindvégig működött a szovjethatalom idején, és működik még ma is. Az első fiunk, Alekszander 1958-ban született. Az ő zsidó neve Aser, apám tiszteletére. A második fiunk, Vladimir 1962-ben született, a zsidó nevét Vera apjának tiszteletére adtuk, Volfnak hívták. Természetesen mindkét fiamnak csináltunk brit milát. Iskolában tanultak, kisdobosok is voltak, meg úttörők, komzomolisták, minden, amit megkövetelt a szovjet rendszer. De én foglalkoztam velük, megtanítottam nekik mindent, amit egy zsidó fiúnak tudnia kell. A fiaim ismerték a zsidó történelmet, a hagyományokat, tudtak imádkozni. És még az iskolában is nagyon sikeresek voltak. Segítettek az anyjuknak a munkában, nem húzódoztak a falusi munkától. Alekszander, miután elvégezte a nyolcosztályos ukrán általános iskolát, felvételizett a huszti erdőgazdasági technikumba. Vörös diplomával végezte el a technikumot, aztán művezetőként dolgozott. A fiatalabbik pedig, Vladimir, miután elvégezte az elektrotechnikai technikumot, háztartásigépszerelőként dolgozott. Mindketten zsidó lányt vettek el, és mindkét fiúnak igazi zsidó esküvője volt, hűpével, ahogy kell. Amikor 1980-ban Alekszandernak megszületett a fia, Dávid, senki sem értett

már Huszton a körülmetéléshez. Úgyhogy a feleségem Moszkvába vitte a kis unokánkat, ott csinálták meg a brit miláját. A kisebbik fiamnak két lánya van. Az idősebbik Olga, a zsidó neve Golde, 1989-ben született, a második Heléna, a zsidó neve Hendl, őt anyám tiszteletére neveztünk el, 1990-ben született. Mindegyik unokám ismeri a zsidó hagyományt, történelmet, vallást, szóval mindent, amit egy zsidónak ismernie kell. A nagyobbik unokám, Olga most egy vallásos zsidó iskolában tanul, Dnyepropetrovszkban, most ott lakik internátusban. Persze, kicsit sajnálom, hogy nem lakik itthon, de tetszik a lánynak az iskola, és én elégedett vagyok. Én elmegyek a zsinagógába szombatonként és az ünnepnapokon is, a többi napon otthon imádkozom. Fölteszem a tfilint a kezemre meg a homlokomra, ahogyan tanították gyerekkoromban, és imádkozom. Hiszen azelőtt, isten ments, hogy valamit is csináltunk volna szombaton, az után, hogy meggyújtották a gyertyát. Ha valaki megsértette a szombatot, az már meg volt szégyenítve, szégyen volt neki a zsinagógába menni vagy emberek közé. De manapság az ember megy a zsinagógába, a kezében aktatáska, a zsebében meg a pénz. Még az autóbuszra is felszáll, és jegyet vesz, és a piacra megy a zsinagóga után vagy a boltba, mintha így kellene ennek lennie. Semmit sem csinálnak úgy, ahogy kéne. És senki sem gondol arra, hogy nem lehet örökké csak sérteni az Istent, és senki sem emlékszik arra, hogy két jeruzsálemi szentély is porig lett rombolva, ugyanazon a napon, Áv hónap kilencedikén [lásd: Tisá Beáv], de különböző évben. Hogy miért volt ez? Mert nem tartották be a törvényeket. És most is megbünteti az Isten azokat, akik elhagyták a hitüket, és nem akarnak úgy élni, ahogy Isten rendelte nekik.